รายงานการติดตามประเมินผลของคณะกรรมการ

โครงการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลนางขัน

คำนำ

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางขัน ประชาชนในตำบลบางขันเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (๘) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวดที่ ๒ (๑๑) และคำแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน แถลงต่อสภา องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๔ นโยบายด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อ (๒) ดำเนินการจัดให้มีการอนุรักษ์บำรุงรักษา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของตำบลบางขัน

ดังนั้นเพื่อทราบผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) เกิดการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ ตลอดจนทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไป

คณะผู้จัดทำ
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
คำนำ		ก
สารบัญ		ข
ส่วนที่ ๑	**ส่วนนำ**.....	๓
	หลักการและเหตุผล.....	๓
	วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	๓
	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ.....	๔
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	๔
ส่วนที่ ๒	**วิธีดำเนินการ**.....	๖
	วิธีการดำเนินการ.....	๖
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล/การประเมินผลโครงการ.....	๑๐
ส่วนที่ ๓	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**.....	๑๑
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๑
	ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๑
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๑
ส่วนที่ ๔	**สรุปผลการดำเนินการ**.....	๑๔
	สรุปผลการดำเนินการ อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และผลการแก้ไขปัญหา.....	๑๔
	ผลลัพธ์ของโครงการ.....	๑๔
	การจัดทำ MOU ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา.....	๑๔
	กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร.....	๑๕
	กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวดสมุนไพร.....	๑๖
	กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ.....	๑๗
	การทำทะเบียนพืชสมุนไพร.....	๑๘
	ศูนย์การเรียนรู้ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร.....	๑๙
	การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น.....	๒๗
	การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ.....	๒๙
ส่วนที่ ๕	**ภาคผนวก**.....	๓๓

ส่วนที่ ๑
ส่วนนำ

โครงการ ส่งเสริมอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)

หลักการและเหตุผล

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางขัน ประชาชนในตำบลบางขันเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (๘) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวดที่ ๒ (๑๑) และคำแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน แถลงต่อสภา องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๔ นโยบายด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อ (๒) ดำเนินการจัดให้มีการอนุรักษ์บำรุงรักษา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของตำบลบางขัน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต เป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิติที่ถ่ายทอดสืบ ต่อกันมา

ปราชญ์ชาวบ้าน/ปราชญ์ชุมชน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน ได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยในการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบางขันสอดคล้องตามบริบทท้องถิ่นในด้านแพทย์แผนไทย

การอนุรักษ์ไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการส่งเสริมให้ปราญชาวบ้าน หรือปราชญ์ชุมชนได้เห็นคุณค่าในสิ่งที่คนมีภูมิปัญญาโดยการพัฒนาตนเองในการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาภูมิปัญญาของตนเอง เพื่อการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สืบอยู่ต่อไปในอนาคต การนำไปต่อยอดเป็นอาชีพ สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการส่งเสริมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาของปราชญ์ชุมชนให้คงอยู่สืบไป และเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับตนเอง และครอบครัว จึงได้จัดโครงการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) ขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบางขันให้คงอยู่สืบไป

๒. เพื่อส่งเสริมให้ปราชญ์ชุมชนพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้ พัฒนาภูมิปัญญาเฉพาะด้าน

๓. เพื่อให้ประชาชนทั่วไปในเขตตำบลบางขัน ได้อนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๑ เชิงปริมาณ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ ประชาชนตำบลบางขัน จำนวน ๑๐ คน ประชาชนตำบลบางขัน ดังกล่าวเป็นกลุ่มคนในชุมชนที่รวมตัวกันดำเนินกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) ที่สามารถสร้างรายได้ในชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้และพัฒนาชุมชนตนเองอย่างยั่งยืน

๒ เชิงคุณภาพ

<u>ด้านคุณลักษณะที่สำคัญ</u>

๑) กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมประสานความร่วมมือโดยบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบางขันและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ลักษณะที่สำคัญ คือ เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชน ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น นำวัตถุดิบในพื้นที่ พืชสมุนไพรปลอดสารพิษที่ปลูกเองในชุมชนมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นความยั่งยืน โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๒) กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร การนำสมุนไพรที่ปลอดสารพิษนำมาใช้ในกิจกรรมการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) จากโครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร ๒๕๖๘ ตั้งอยู่ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพรให้มีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตลูกประคบ ทำให้ตัวแทนประชาชนตำบลบางขันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมุนไพรสำหรับการทำลูกประคบ และผลิตลูกประคบ เพื่อใช้ในการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ

๒) กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวดการผลิตน้ำมันนวด โดยใช้สมุนไพรที่ปลูกภายใน ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน เป็นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพร ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตน้ำมันนวด

๓) การจัดทำทะเบียนพืชสมุนไพร ประกอบไปด้วยรายชื่อและสรรพคุณของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด ซึ่งเป็นสมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน อำเภอบางขัน ที่นำมาใช้ในการผลิตลูกประคบและการผลิตน้ำมันนวด

๔) กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพผู้เข้าร่วมอบรม/กิจกรรมการนวดแผนไทย เพื่อสุขภาพ” ผู้เข้าร่วมอบรมรับประกาศนียบัตรการเข้าร่วมอบรมกิจกรรม การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)

๕) การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น การศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ จากหน่วยงานอื่น เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มผู้ฝึกอบรมประชาชนตำบลบางขัน ผลักดันองค์ความรู้ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนทั้งในด้านทักษะพื้นฐานการผลิตลูกประคบสมุนไพร การผลิตน้ำมันนวด สรรพคุณของพืชสมุนไพรแต่ละชนิดในสวนสมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน การบริการด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนเกิดผลิตภัณฑ์และงานบริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชน เพื่อที่จะแสวงหาโอกาสในการกระตุ้นและตอบสนองความต้องการของสังคม สร้างรายได้แก่คนในชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑ ด้านการเรียนรู้

ประชาชนตำบลบางขันซึ่งเป็นต้นแบบของแหล่งเรียนรู้การนวดแผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพในชุมชน

๒ ด้านการจัดการ

การส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของประชาชนในชุมชน เข้าใจแนวคิดการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) ทางสังคมที่ดี ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพ การวางแผนและศึกษาหาข้อมูล หาแนวทางใหม่ๆ เข้ามาช่วยพัฒนาอาชีพ

๓ ด้านสังคมชุมชน

ความสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนทั้งในด้านทักษะพื้นฐานการผลิต การบริการ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ การผสมผสานทรัพยากรโดยการใช้วัตถุดิบที่ปลอดสารพิษ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ และให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนเกิดผลิตภัณฑ์และงานบริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชนเกิดความเข้มแข็งท้องถิ่นมีการพัฒนาที่ยังยืน

ส่วนที่ ๒
วิธีดำเนินการ

โครงการอนุรักษ์สืบสาน ภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบางขัน ให้คงอยู่สืบไป สามารถสร้างรายได้ในชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้และพัฒนาชุมชนตนเองอย่างยั่งยืน ประชาชนทั่วไปในเขตตำบลบางขันได้อนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการ/วางแผน
๒. ขั้นดำเนินการ
๓. การติดตามผลการดำเนินโครงการ
๔. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑ ขั้นเตรียมการ/วางแผน

๑) ประชุมส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ประชุมส่วนราชการโดยการนำของนายกองค์การบริหารส่วนบางขัน ปลัดองค์การบริหารส่วนบางขัน หัวหน้าสำนักปลัด ผู้อำนวยการกองคลัง หัวหน้าฝ่าย พนักงานราชการและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน เพื่อรับทราบการขออนุมัติโครงการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) ตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน ๒๕๖๙ ทั้งนี้เชิญตัวแทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตัวแทนชาวบ้านตำบลบางขัน เข้าร่วมชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งมอบหมายผู้รับผิดชอบฝ่ายต่างๆ โดยออกคำสั่งแต่งตั้งหน้าที่รับผิดชอบลำดับต่อไป

๒) แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้นายกพิจารณาอนุมัติคำสั่ง

๓) ประสานงานให้ภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ และชุมชนในตำบลบางขัน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการนวดแผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ

๔) ประสานงานวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้า เพื่อให้ความรู้ประชาชนชาวตำบลบางขัน จำนวน ๑๐ คน

๕) ประชุมคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) ตามคำสั่งแต่งตั้งเพื่อมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านต่างๆ ในการดำเนินโครงการฯ

๖) ประชุมคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) ตามคำสั่งแต่งตั้งเพื่อมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านต่างๆ ในการดำเนินโครงการฯ

๗) แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการนิเทศน์ โครงการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้นายกพิจารณาอนุมัติคำสั่ง เพื่อติดตามประเมินผลโดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผล โครงการที่มีภาคประชาชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ

ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน ร่วมติดตาม/นิเทศน์ผู้เข้าร่วมอบรม/กิจกรรม คือตัวแทนประชาชนตำบลบางขัน จำนวน ๑๐ คน

๒. ขั้นดำเนินการ

๑) กิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) ประชุมส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและตัวแทนประชาชนตำบลบางขัน

๒) กิจกรรมการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) เรื่อง “การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)” สร้างการมีส่วนร่วมประสานความร่วมมือ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบางขันกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ โดยมีขอบเขตบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดำเนิน “การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)” ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินโครงการประสานงานกับชุมชนตำบลบางขัน จัดกิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและบุคลากรทางการแพทย์ อบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และกำกับมาตรฐานการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ การรับรองผลิตภัณฑ์น้ำมันนวด และผลิตภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพร เป็นสมุนไพรที่ปลอดสารพิษ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

๓) กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร โดยใช้สมุนไพรที่ปลอดสารพิษนำมาใช้ในกิจกรรม เป็นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพร ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตลูกประคบ

๔) กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวด โดยใช้สมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน อำเภอบางขัน

๕) กิจกรรมการจัดทำทะเบียนพืชสมุนไพร

๖) กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ

- กิจกรรมผู้เข้าร่วมอบรมกิจกรรมจำนวน ๑๐ คน เข้าร่วมอบรมเรื่อง “การนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ” จำนวน ๓๐ ชั่วโมง

- กิจกรรมรับประกาศนียบัตรการเข้าร่วมอบรมกิจกรรม “การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)”

๗) การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น การศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพจากหน่วยงานอื่น

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ลำดับที่	กิจกรรม	ตัวชี้วัด
๑.	กิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)	
	๑.๑) ประชุมส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และตัวแทนประชาชนตำบลบางขัน	(๑) ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๓๐ คน (คณะกรรมการโครงการ ตัวแทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตัวแทนชาวบ้านตำบลบางขัน (๒) ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรม
	๑.๒) ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน	(๑) ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๒๐ คน (คณะกรรมการโครงการ (๒) ผู้เข้าร่วมประชุมกำหนดรายละเอียดกิจกรรมต่างๆ
	ประชุมชี้แจง/จัดทำ MOU ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา	(๑) ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๔๐ คน (๒) ดำเนินการจัดทำ MOU เรื่อง “การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)” ระหว่าง อบต.บางขัน กับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ โดยมีขอบเขตบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดำเนิน “การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)” ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน (๑) สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินโครงการ (๒) ประสานงานกับชุมชนตำบลบางขัน (๓) จัดกิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ (๑) ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและบุคลากรทางการแพทย์ (๒) อบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และกำกับมาตรฐานการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ (๓) การรับรองผลิตภัณฑ์น้ำมันนวด และผลิตภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพร เป็นสมุนไพรที่ปลอดสารพิษ (๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
๒.	กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร	(๑) สมุนไพรที่ปลอดสารพิษนำมาใช้ในกิจกรรม จากโครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร ๒๕๖๘ ที่ตั้งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน เป็นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพร ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตลูกประคบ (๒) ตัวแทนประชาชนตำบลบางขันจำนวน ๑๐ คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมุนไพรสำหรับการทำลูกประคบ และผลิตลูกประคบ เพื่อใช้ในการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ
๓.	กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวด	(๑) การผลิตน้ำมันนวด โดยใช้สมุนไพรที่ปลูกภายใน ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน เป็นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพร ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตน้ำมันนวด
๔.	การจัดทำทะเบียนพืช	(๑) รายชื่อและสรรพคุณของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด ซึ่งเป็น

	สมุนไพร	สมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน อำเภอบางขัน ที่นำมาใช้ในการผลิตลูกประคบและการผลิตน้ำมันนวด (๒) จัดเก็บภาพการปลูกสมุนไพรของชาวบ้านในตำบลบางขัน ๑๐ ภาพ
๕.	กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ	(๑) ผู้เข้าร่วมอบรม/กิจกรรม ๑๐ คน เวลา ๓๐ ชั่วโมง เรื่อง “การนวดแผนไทย เพื่อสุขภาพ” (๒) ผู้เข้าร่วมอบรม รับประกาศนียบัตรการเข้าร่วมอบรมกิจกรรม “การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)” (๓) ผู้เข้าร่วมอบรม/กิจกรรมมีความพึงพอใจหลังการฝึกอบรมต่อความรู้ที่ได้รับอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ (ของจำนวนผู้เข้าร่วมอบรม/กิจกรรม ๑๐ คน) (๔) ผู้ใช้บริการนวดฝ่าเท้า ๑๐๐ คน (ผู้เข้าร่วมอบรม ๑ คน ต่อ ผู้ใช้บริการนวดฝ่าเท้า ๑๐ คน) มีความพึงพอใจต่อการได้รับบริการนวดฝ่าเท้าอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ (ของจำนวนผู้ใช้บริการนวดฝ่าเท้า ๑๐๐ คน)
๖.	การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น	การศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ จากหน่วยงานอื่น
๗.	การติดตามประเมินผลนิเทศน์	(๑) ติดตามประเมินผลโดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการที่มีภาคประชาชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน ร่วมติดตาม/นิเทศน์ผู้เข้าร่วมอบรม/กิจกรรม (ตัวแทนประชาชนตำบลบางขัน จำนวน ๑๐ คน)
๘.	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ	เผยแพร่ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ เวปไซด์ ไลน์ของ อบต.บางขัน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

๓. การติดตามผลการดำเนินโครงการ

นิเทศติดตามผลการดำเนินโครงการ โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินโครงการที่มีภาคประชาชนและบุคคลภายนอกร่วมเป็นกรรมการ เพื่อประเมินผลความคุ้มค่า ข้อเสนอแนะ และแนวทางดำเนินการ

๔. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

๑) รายงานผลการดำเนินการโครงการ

๒) เผยแพร่ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ทางเอกสารสิ่งพิมพ์ เวปไซต์ ไลน์ของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน และศูนย์เรียนรู้ในชุมชน

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙

สถานที่ดำเนินการ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล/การประเมินผลโครงการ

ประชากร (Population) คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ ประชาชนตำบลบางขัน จำนวน ๑๑ คน ประชาชนทั่วไป ข้าราชการ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างราชการในตำบลบางขัน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ เปอร์เซ็นต์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๑๑ คน

โดยวิธีคัดเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Selection) เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญพบหรือไม่เฉพาะเจาะจงจากประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวนทั้งหมด ๑๑ คน

เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คุ้มค่า มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนั้น ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการ จึงได้ทำการติดตามและประเมินผลโครงการโดยได้ดำเนินการสุ่มสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้เจ้าหน้าที่แจก แบบสอบถามที่กำหนดไว้ ประกอบกับการสัมภาษณ์และการสังเกตเพิ่มเติม เพื่อนำมาประมวลและสรุปผล ในส่วนของคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆ เพื่อนำผลที่ได้มา ปรับปรุงและใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ประเมินความพึงพอใจการดำเนินโครงการ

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินงาน

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีระดับคะแนน ดังนี้

มีความพึงพอใจ มากที่สุด	ระดับคะแนน เท่ากับ ๕
มีความพึงพอใจ มาก	ระดับคะแนน เท่ากับ ๔
มีความพึงพอใจ ปานกลาง	ระดับคะแนน เท่ากับ ๓
มีความพึงพอใจ น้อย	ระดับคะแนน เท่ากับ ๒
มีความพึงพอใจ น้อยที่สุด	ระดับคะแนน เท่ากับ ๑

นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยคะแนนเฉลี่ยนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๑ – ๕.๐๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๓.๕๑ – ๔.๕๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๑ – ๓.๕๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๑ – ๒.๕๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๕๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ส่วนที่ ๓
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้รับผิดชอบโครงการจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้รับผิดชอบโครงการได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม/แบบประเมิน

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจในของผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม/แบบประเมิน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก

ตาราง ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม/แบบประเมิน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
๑.๑ ชาย	๑	๙.๐๙
๑.๒ หญิง	๑๐	๙๐.๙๑
รวม	๑๑	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
๒.๑ อายุ ๓๑-๔๐ ปี	๒	๑๘.๑๘
๒.๒ อายุ ๔๑-๕๐ ปี	๓	๒๗.๒๗
๒.๓ มากกว่า ๕๐ ปี	๖	๕๔.๕๕
รวม	๑๑	๑๐๐.๐๐
ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	๕๐ (ปี)	
อายุต่ำสุด	๓๒ (ปี)	
อายุสูงสุด	๖๗ (ปี)	

ตาราง ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม/แบบประเมิน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๓. ระดับการศึกษา		
๓.๑ ประถมศึกษา	๓	๒๗.๒๗
๓.๒ มัธยมศึกษาตอนต้น	๖	๕๔.๕๕
๓.๓ มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	๒	๑๘.๑๘
รวม	๑๑	๑๐๐.๐๐
๔. อาชีพหลัก		
๔.๑ เกษตรกร	๘	๗๒.๗๓
๔.๒ รับจ้างทั่วไป	๒	๑๘.๑๘
๔.๓ อื่นๆ (ช่างตัดผม)	๑	๙.๐๙
รวม	๑๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑ พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ ๙๐.๙๑) และเพศชาย (ร้อยละ ๙.๐๙) โดยส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า ๕๐ ปี (ร้อยละ ๕๔.๕๕) รองลงมา อายุ ๔๑-๕๐ ปี (ร้อยละ ๒๗.#) ผู้เข้าร่วมอายุต่ำสุด ๓๒ ปี อายุสูงสุด ๖๗ ปี อายุเฉลี่ย ๕๐ ปี ระดับการศึกษาเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ ๕๔.๕๕) รองลงมาเป็น ประถมศึกษา (ร้อยละ ๒๗.๒๗) ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก เป็นเกษตรกร (ร้อยละ ๗๒.๗๓)

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจในของผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม

รายการประเมิน	$\overline{X}$	ระดับความพึงพอใจ
๑. กระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ		
๑.๑ การประชาสัมพันธ์โครงการฯ	๔.๕๕	ความพึงพอใจมากที่สุด
๑.๒ ความเหมาะสมของสถานที่	๔.๕๕	ความพึงพอใจมากที่สุด
๑.๓ ความเหมาะสมของระยะเวลา	๔.๓๖	ความพึงพอใจมาก
๑.๔ การจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรม	๔.๖๔	ความพึงพอใจมากที่สุด
๒. การอำนวยความสะดวก		
๒.๑ โสตทัศนูปกรณ์	๔.๒๗	ความพึงพอใจมาก
๒.๒ เจ้าหน้าที่สนับสนุน	๔.๖๔	ความพึงพอใจมากที่สุด
๒.๓ อาหาร เครื่องดื่มและสถานที่	๔.๖๔	ความพึงพอใจมากที่สุด
๓. คุณภาพของการให้บริการ/ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม		
๓.๑ กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร	๔.๗๓	ความพึงพอใจมากที่สุด
๓.๒ กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวด	๔.๖๔	ความพึงพอใจมากที่สุด
๓.๓ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ	๔.๖๔	ความพึงพอใจมากที่สุด
๓.๔ ท่านได้รับความรู้จากกิจกรรมอบรมหลักสูตรการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๓๐ ชั่วโมง	๔.๘๒	ความพึงพอใจมากที่สุด
๓.๕ ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จาการอบรมมาใช้ในการประกอบอาชีพสร้างรายได้	๔.๕๕	ความพึงพอใจมากที่สุด
๔. ความพึงพอใจของท่านต่อภาพรวมของโครงการฯ	๔.๗๓	ความพึงพอใจมากที่สุด

จากตาราง ๒ พบว่า เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ การอำนวยความสะดวก คุณภาพของการให้บริการ/ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการฯ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ ดังนี้

๑. กระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ

๑.๑ การประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๕๕)

๑.๒ ความเหมาะสมของสถานที่ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๕๕)

๑.๓ ความเหมาะสมของระยะเวลา มีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๖)

๑.๔ การจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรม มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๔)

๒. การอำนวยความสะดวก

๒.๑ โสตทัศนูปกรณ์ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๗)

๒.๒ เจ้าหน้าที่สนับสนุน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๔)

๒.๓ อาหาร เครื่องดื่มและสถานที่ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๔)

๓. คุณภาพของการให้บริการ/ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม

๓.๑ กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๗๓)

๓.๒ กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวด มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๔)

๓.๓ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๔)

๓.๔ ท่านได้รับความรู้จากกิจกรรมอบรมหลักสูตรการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๓๐ ชั่วโมง ความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๘๒)

๔. ความพึงพอใจของท่านต่อภาพรวมของโครงการฯ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๗๓)

ส่วนที่ ๔
สรุปผลการดำเนินการ

๔. สรุปผลดำเนินงาน อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และผลการแก้ไขปัญหา

๔.๑ ผลลัพธ์ของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ ๑๐๐ (ประชาชนในตำบลบางขัน เป้าหมายจำนวน ๑๐ คน เข้าร่วมกิจกรรม ๑๑ คน)

กลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ ๑๐๐ (ประชากรเป้าหมายที่เข้าร่วม ๑๐ คน มีคนเข้าร่วม ๑๑ คน

ความพึงพอใจต่อกิจกรรมอบรมหลักสูตรการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๓๐ ชั่วโมง ความพึงพอใจระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย ๔.๘๒ โดยผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) จำนวน ๑๑ คน มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดต่อ คุณภาพการให้บริการ/ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้จากกิจกรรมอบรมหลักสูตรการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๓๐ ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ๔.๘๒ รองลงมาเป็น กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร และภาพรวมของโครงการฯ มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๓ กระบวนการขั้นตอนการให้บริการ การจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรม การอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่สนับสนุนอาหาร เครื่องดื่มและสถานที่ คุณภาพการให้บริการ/ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวด กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๖๔ กระบวนการขั้นตอนการให้บริการ การประชาสัมพันธ์โครงการฯ และความเหมาะสมของสถานที่ คุณภาพการให้บริการ/ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้จาการอบรมมาใช้ในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๕ และมีระดับความพึงพอใจมากต่อกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ความเหมาะสมของระยะเวลา ค่าเฉลี่ย ๔.๓๖ สำหรับการอำนวยความสะดวก โสตทัศนูปกรณ์ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗ ตามลำดับ

๔.๒ การจัดทำ MOU ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

ประชุมชี้แจง/จัดทำ MOU ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินการจัดทำ MOU เรื่อง “การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)” ระหว่าง อบต.บางขัน กับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ โดยมีขอบเขตบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดำเนิน “การส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)” ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน

(๑) สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินโครงการ

(๒) ประสานงานกับชุมชนตำบลบางขัน

(๓) จัดกิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ

(๑) ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและบุคลากรทางการแพทย์

(๒) อบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และกำกับมาตรฐานการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ

(๓) การรับรองผลิตภัณฑ์น้ำมันนวด และผลิตภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพร เป็นสมุนไพรที่ปลอดสารพิษ

(๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

๔.๓ กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร

กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพรที่ปลอดสารพิษนำมาใช้ในกิจกรรม จากโครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร ๒๕๖๘ ที่ตั้งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน เป็นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพร ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตลูกประคบ ทำให้ตัวแทนประชาชนตำบลบางขันจำนวน ๑๑ คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมุนไพรสำหรับการทำลูกประคบ และผลิตลูกประคบ เพื่อใช้ในการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ

๔.๓.๑ กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพรเป็นการส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขันด้านต่างๆ ดังนี้

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับชนิด คุณประโยชน์ และวิธีการใช้สมุนไพรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตลูกประคบสมุนไพร

เพื่อส่งเสริมการปลูกและใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่น โดยเน้นสมุนไพรที่ปลอดภัยและปราศจากสารเคมีตกค้าง เพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตลูกประคบ

เพื่อส่งเสริมให้มีการปลูกและพัฒนาพืชสมุนไพรให้มีปริมาณเพียงพอและต่อเนื่องต่อความต้องการใช้ในการผลิตลูกประคบสมุนไพร

เพื่อให้ตัวแทนประชาชนตำบลบางขัน จำนวน ๑๑ คน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการผลิตลูกประคบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรได้อย่างเหมาะสม

เพื่อส่งเสริมการนำลูกประคบสมุนไพรไปใช้ในการดูแลสุขภาพ เช่น การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ และส่งเสริมการใช้สมุนไพรในชีวิตประจำวัน

เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสมุนไพรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

เพื่อส่งเสริมการต่อยอดสมุนไพรในท้องถิ่นไปสู่การผลิตน้ำมันนวดสมุนไพร และผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพอื่นๆ ในอนาคต

๔.๓.๒ การส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขัน กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร เป็นการส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขันในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

๑) ด้านความรู้ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับชนิดของสมุนไพร คุณประโยชน์ การเตรียมวัตถุดิบ และขั้นตอนการผลิตลูกประคบสมุนไพรอย่างเหมาะสม

๒) ด้านทักษะอาชีพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะในการแปรรูปสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ สามารถนำไปใช้ในครัวเรือนหรือพัฒนาเป็นอาชีพเสริมได้

๓) ด้านสุขภาพ ส่งเสริมการนำสมุนไพรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพและการนวดเพื่อสุขภาพ

๔) ด้านเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าพืชสมุนไพร โดยนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน

๕) ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นต่อไป

๖) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การปลูก การดูแล การเก็บเกี่ยว การแปรรูป และการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร

๗) ด้านการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น สนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรที่ปลูกในพื้นที่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน

๔.๓.๒ ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากกิจกรรม

ปริมาณสมุนไพรยังไม่เพียงพอต่อการผลิต เนื่องจากการปลูกสมุนไพรในพื้นที่ยังมีจำนวนจำกัดและไม่สามารถจัดหาวัตถุดิบได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ความหลากหลายของสมุนไพรที่ใช้ในการผลิตยังมีจำกัด ทำให้ต้องมีการวางแผนส่งเสริมการปลูกสมุนไพรที่จำเป็นต่อการผลิตลูกประคบเพิ่มเติม และมีการใช้สมุนไพรที่ปลูกในตำบลบางขันเข้ามาร่วมในการผลิตสมุนไพรลูกประคบเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมการนวดฝ่าเท้า

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนจำกัด จึงจำเป็นต้องมีการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังประชาชนกลุ่มอื่นๆ ในชุมชน

การนำสมุนไพรไปต่อยอดเป็นน้ำมันนวดสมุนไพร เนื่องจากสมุนไพรที่ใช้ในการทำลูกประคบมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในกิจกรรมการนวดฝ่าเท้า จึงนำไปสู่กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวด

ผลการแก้ไขปัญหา การเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ทำให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนมากขึ้น โดยการจัดทำคู่มือการผลิตลูกประคบสมุนไพร มีการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังประชาชนกลุ่มอื่นๆ ในชุมชน

๔.๔ กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวดสมุนไพร

การผลิตน้ำมันนวด โดยใช้สมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน อำเภอบางขัน เป็นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพร ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตน้ำมันนวด

๔.๔.๑ กิจกรรมการผลิตนำมันนวดเป็นการส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขันด้านต่างๆ ดังนี้

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการผลิตน้ำมันนวดจากสมุนไพรที่ปลูกในพื้นที่ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน

เพื่อส่งเสริมการนำพืชสมุนไพรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพและการผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร

เพื่อส่งเสริมการปลูกสมุนไพรในพื้นที่ตำบลบางขันให้มีปริมาณเพียงพอและต่อเนื่องสำหรับใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันนวด

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรมาประยุกต์ใช้ในการผลิตน้ำมันนวดเพื่อสุขภาพ

เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรในท้องถิ่น และสามารถต่อยอดไปสู่การสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและชุมชน

เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสมุนไพรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสวนสมุนไพรของชุมชนอย่างยั่งยืน

๔.๔.๒ การส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขัน กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวดเป็นการส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขันในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

๑) ด้านความรู้ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับชนิดของสมุนไพร คุณประโยชน์ การเตรียมวัตถุดิบ และขั้นตอนการผลิตน้ำมันนวดอย่างเหมาะสม

๒) ด้านทักษะอาชีพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะในการแปรรูปสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ สามารถนำไปใช้ในครัวเรือนหรือพัฒนาเป็นอาชีพเสริมได้

ด้านสุขภาพ ส่งเสริมการนำสมุนไพรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพและการนวดเพื่อสุขภาพ

๓) ด้านเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าพืชสมุนไพร โดยนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน

๔) ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นต่อไป

๕) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การปลูก การดูแล การเก็บเกี่ยว การแปรรูป และการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร

๖) ด้านการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น สนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรที่ปลูกในพื้นที่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน

๔.๔.๓ ปัญหา อุปสรรค แนวทางในการแก้ปัญหา

ปริมาณสมุนไพรที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันนวดยังไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปีประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเตรียมสมุนไพรและกระบวนการผลิตน้ำมันนวดที่ถูกต้องการปลูกสมุนไพรในพื้นที่ยังขาดการวางแผนด้านชนิด ปริมาณ และช่วงเวลาการปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการใช้วัตถุดิบ มีข้อจำกัดด้านอุปกรณ์และสถานที่สำหรับการผลิตการบรรจุ และการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ การผลิตน้ำมันนวดยังเป็นการดำเนินการในระดับกิจกรรมของชุมชน จึงยังมีข้อจำกัดด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการต่อยอดเชิงเศรษฐกิจ ประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนจำกัด ทำให้การถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังประชาชนกลุ่มอื่นยังไม่ทั่วถึง

แนวทางแก้ไข ปลูกสมุนไพรเพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อการผลิต และเพิ่มประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งในเรื่องของงบประมาณในการดำเนินการทำกิจกรรม

ผลการแก้ไขปัญหา มีการปลูกสมุนไพรเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เพียงพอต่อการผลิต และการจัดทำคู่มือการผลิตน้ำมันนวดสมุนไพรเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชน และการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังประชาชนกลุ่มอื่น

๔.๕ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพการผลิตน้ำมันนวด โดยใช้สมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน อำเภอบางขัน เป็นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพร ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการผลิตน้ำมันนวด

๔.๕.๑ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพเป็นการส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขันด้านต่างๆ ดังนี้

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนตำบลบางขันมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพอย่างถูกต้องและเหมาะสม

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะเบื้องต้นในการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพตนเองและสมาชิกในครอบครัว

เพื่อส่งเสริมการนำ ลูกประคบและสมุนไพรที่ปลูกในพื้นที่ตำบลบางขัน มาใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพและการนวดเพื่อสุขภาพ

เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสมุนไพรในท้องถิ่นให้เกิดคุณค่าและเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์จากโครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร

เพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการนวดและการใช้สมุนไพรเพื่อสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชน

เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมสุขภาพ การดูแลตนเอง และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า

๔.๕.๒ การส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขัน กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพเป็นการส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นตำบลบางขันในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

๑) ด้านสุขภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น รวมทั้งส่งเสริมการผ่อนคลายและการดูแลสุขภาพด้วยการนวดฝ่าเท้า

๒) ด้านความรู้และทักษะ ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการนวดฝ่าเท้า จุดกดนวด ข้อควรระวัง และการใช้สมุนไพรหรือลูกประคบประกอบการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม

๓) ด้านการใช้สมุนไพรในท้องถิ่น ส่งเสริมการนำสมุนไพรที่ปลูกในตำบลบางขันมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำสมุนไพรไปผลิตลูกประคบและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

๔) ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการนวดและการใช้สมุนไพรจากผู้มีประสบการณ์สู่ประชาชนรุ่นต่อไป

๕) ด้านอาชีพและรายได้ เป็นการสร้างทักษะที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพเสริมหรือบริการด้านการนวดเพื่อสุขภาพได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

๖) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตั้งแต่การปลูกสมุนไพร การผลิตลูกประคบ การผลิตน้ำมันนวด จนถึงการนำผลิตภัณฑ์มาใช้ประโยชน์

๗) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสมุนไพรในท้องถิ่นโดยนำผลผลิตจากสวนสมุนไพรมาแปรรูปและต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

๔.๕.๓ ปัญหา อุปสรรค แนวทางในการแก้ปัญหา

ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับหลักการนวดฝ่าเท้า จุดกดนวดและข้อควรระวังในการนวด ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์แตกต่างกัน ทำให้การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติมีความแตกต่างกัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา จัดทำคู่มือหรือสื่อการเรียนรู้ เกี่ยวกับการนวดฝ่าเท้า จุดที่ควรระวัง วิธีการใช้ลูกประคบและผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อให้ประชาชนสามารถทบทวนความรู้ได้ภายหลัง

๔.๕.๔ ผลการแก้ไขปัญหา

การผลิตคู่มือการนวดฝ่าเท้าสำหรับประชาชนสามารถทบทวนความรู้ได้ภายหลัง มีความรู้ความเข้าใจในการนวดฝ่าเท้าเพิ่มมากขึ้น

๔.๖ การทำทะเบียนพืชสมุนไพร

การทำทะเบียนพืชสมุนไพร หมายถึง การดำเนินการรวบรวม สำรวจ จำแนก และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยจัดทำเป็นทะเบียนหรือฐานข้อมูลที่ระบุข้อมูลสำคัญ เช่น ชื่อท้องถิ่น ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะของพืช ส่วนที่ใช้เป็นสมุนไพร สรรพคุณ แหล่งที่พบ และการใช้ประโยชน์ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการอนุรักษ์ การเรียนรู้ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย

๑) รายชื่อและสรรพคุณของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด ซึ่งเป็นสมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่นำมาใช้ในการผลิตลูกประคบและการผลิตน้ำมันนวด

การทำทะเบียนพืชสมุนไพร หมายถึง การดำเนินการรวบรวม สำรวจ จำแนก และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยจัดทำเป็นทะเบียนหรือฐานข้อมูลที่ระบุข้อมูลสำคัญ เช่น ชื่อท้องถิ่น ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะของพืช ส่วนที่ใช้เป็นสมุนไพร สรรพคุณ แหล่งที่พบ และการใช้ประโยชน์ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการอนุรักษ์ การเรียนรู้

การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย รายชื่อและสรรพคุณของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด ซึ่งเป็นสมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่นำมาใช้ในการผลิตลูกประคบและการผลิตน้ำมันนวด

พืชสมุนไพรนับเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตของชาวตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช การจัดทำทะเบียนพืชสมุนไพรที่ปลูกภายในตำบลบางขัน จึงจัดทำขึ้นด้วยเจตนารมณ์ที่จะรวบรวมและสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านพืชสมุนไพรในท้องถิ่นให้เป็นระบบและทันสมัย สรุปข้อมูลสำคัญของพืชสมุนไพรชนิดต่างๆ ที่พบบ่อยและมีการปลูกในครัวเรือนหรือแปลงเกษตรภายในตำบลบางขัน ทั้งในระบุชื่อทางวิทยาศาสตร์ สรรพคุณทางยา การนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถนำไปใช้เป็นคู่มือในการเรียนรู้ อนุรักษ์ และประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวได้อย่างถูกต้อง โดยพืชสมุนไพรที่นำมาใช้ในกิจกรรมการนวดแผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ประกอบด้วยสมุนไพร ๗ ชนิดด้วยกัน ดังนี้ ไพล มะกรูด ตะไคร้ มะขาม ขมิ้นชัน ใบส้มปอย และกระดูกไก่ดำ รวมทั้งสรุปข้อมูลสำคัญของพืชสมุนไพรชนิดต่างๆ ที่พบบ่อยและมีการปลูกในครัวเรือนหรือแปลงเกษตรภายในตำบลบางขัน และได้จัดทำรูปเล่มทะเบียนพืชสมุนไพรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน ขึ้น

๒) ข้อเสนอแนะ

ควรมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมข้อมูลทะเบียนพืชสมุนไพรอย่าสม่ำเสมอ นำข้อมูลทะเบียนพืชสมุนไพรไปใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและปลอดภัย

๓) สรุปภาพรวม การจัดทำทะเบียนพืชสมุนไพรช่วยให้มีข้อมูลพืชสมุนไพรในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ การเรียนรู้ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น โดยควรพัฒนาทะเบียนให้เป็น ฐานข้อมูลที่มีการตรวจสอบ ปรับปรุง และเพิ่มเติมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

๔.๗ ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร

ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร หมายถึง แหล่งเรียนรู้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งและพัฒนาขึ้น โดยมีสวนสมุนไพรเป็นพื้นที่รวบรวม อนุรักษ์ และจัดแสดงพืชสมุนไพรที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่น พร้อมจัดทำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับชนิด ลักษณะ สรรพคุณ และการใช้ประโยชน์ของสมุนไพร เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชน และชุมชน ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสมุนไพรอย่างยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ สามารถสรุปได้ ๕ ด้าน คือ

๑. สวนสมุนไพร มีการรวบรวมและปลูกพืชสมุนไพรอย่างเป็นระบบ

๒. ทะเบียนและฐานข้อมูลสมุนไพร มีข้อมูลชนิด ชื่อท้องถิ่น ชื่อวิทยาศาสตร์ สรรพคุณ และการใช้ประโยชน์

๓. แหล่งเรียนรู้ มีป้ายความรู้ สื่อ หรือกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้

๔. การมีส่วนร่วมของชุมชน เปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน ประชาชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

๕. การอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์สมุนไพรและการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม

แนวทางในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร เนื่องจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละแห่งได้จัดตั้งอยู่ในชุมชนตามท้องถิ่นมีบริบทที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดศูนย์การ

เรียนรู้ชุมชนแต่ละแห่งจึงควรมีอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น โดยควรจัดให้มีลักษณะเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีข้อมูลต่างๆ ของท้องถิ่นนั้นๆ ไม่ว่าเป็นข้อมูลวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาของท้องถิ่น ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สถานที่ ต่างๆ ของชุมชน เทคโนโลยีของชาวบ้านที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฯลฯ มีแนวทางในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร ดังนี้

๑. พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต ปรับปรุงและจัดภูมิทัศน์สวนสมุนไพรให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม สะอาด และเหมาะสมต่อการเรียนรู้ โดยจัดแบ่งพื้นที่ตามประเภทของพืชสมุนไพร พร้อมจัดทำป้ายชื่อและข้อมูลประจำต้น เพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

๒. จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลพืชสมุนไพร จัดทำทะเบียนพืชสมุนไพรอย่างเป็นระบบ โดยระบุชื่อท้องถิ่น ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะของพืช ส่วนที่ใช้ สรรพคุณ และการใช้ประโยชน์ รวมทั้งบันทึกภาพถ่ายและข้อมูลการปลูก เพื่อเป็นฐานข้อมูลของชุมชน

๓. พัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้จัดทำสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ป้ายความรู้และ QR Code เชื่อมโยงข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ประชาชน เด็ก เยาวชน และผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก

๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ ปราชญ์ชาวบ้าน โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการปลูก ดูแล อนุรักษ์ และถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านสมุนไพร

๕. เชื่อมโยงกับการจัดการศึกษานำสวนสมุนไพรมาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน โดยบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ สุขภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด อปท.

๖. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงการเรียนรู้ จัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติหรือเส้นทางเรียนรู้ภายในสวน พร้อมจุดสาธิตและจุดกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนและผู้มาเยือนสามารถเรียนรู้พืชสมุนไพรจากประสบการณ์จริง

๗. สร้างเครือข่ายความร่วมมือประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข การศึกษา เกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา และภาคประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ สนับสนุนวิทยากร วัสดุ และการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้

๘. พัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์หรือ QR Code ประจำพืชแต่ละชนิด เพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถสแกนและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรได้ รวมทั้งประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านช่องทางออนไลน์ของ อปท.

ผลการแก้ปัญหา การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร

ภาพที่ ๑ ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร

สวนสมุนไพร

ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร

น้อยหน่า

กระชาย

ขมิ้นขาว

ขมิ้นชัน

ภาพที่ ๑ ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร (ต่อ)

ว่านหางจระเข้

ว่านกาบหอย

ว่านตีนตะขาบ

ขิง

โหระพา

กะเพรา

เถาคันแดง

เปราะขาว

ภาพที่ ๑ ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร (ต่อ)

เพชรสังฆาต

รางจืด

ตะไคร้หอม

ตะไคร้

เสลดพังพอนตัวเมีย

เสลดพังพอนตัวผู้

หญ้าหนวดแมว

ไพล

ภาพที่ ๑ ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร (ต่อ)

ว่านชักมดลูก

ฟ้าทะลายโจร

ชะพลู

มะเม่า

ข่า

ดาหลา

มะกรูด

พลู

ภาพที่ ๑ ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร (ต่อ)

ไพลดำ

ยี่หร่า

เถาวัลย์เปรียง

เสาวรส

บอระเพ็ด

กระดูกไก่ดำ

อันชัญ

ชุมเห็ดเทศ

ภาพที่ ๑ ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร (ต่อ)

๔.๘ การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น

การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น เป็นกิจกรรมที่ช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้านการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน การแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ และการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้สวนสมุนไพร สามารถนำองค์ความรู้ แนวคิด และรูปแบบการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จมาปรับใช้กับบริบทของตำบลบางขัน ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะอาชีพ ตลอดจนการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างยั่งยืน

โรงเรียนบ้านคลองเสาเหนือ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความประสงค์ในการเข้าศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) และศูนย์การเรียนรู้สวนสมุนไพร เพื่อเป็นการเปิดประสบการณ์และความรู้ไปใช้การประกอบเรียนการสอนชั้นเรียน นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงนอกห้องเรียนในการปลูกพืชสมุนไพรและความรู้ด้านแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นการส่งเสริมอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป โดยคณะครูและนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒๐ คน เข้าศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน (ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ) และศูนย์การเรียนรู้สวนสมุนไพร

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาดูงาน ดังนี้

ด้านการเรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ ทำให้ครู นักเรียน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้และประสบการณ์จากสถานที่จริงเกี่ยวกับการปลูก การดูแล การใช้ประโยชน์จากสมุนไพร ตลอดจนการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ

ด้านการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครู นักเรียน และประชาชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชนด้านแพทย์แผนไทยและการใช้สมุนไพร และเกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น

ด้านการพัฒนาทักษะการนวดเพื่อสุขภาพ ผู้เข้าร่วมสามารถเรียนรู้รูปแบบ ขั้นตอน เทคนิค และข้อควรระวังในการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพจากผู้มีประสบการณ์ เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

ด้านการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สวนสมุนไพร สามารถนำรูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการสวนสมุนไพรจากหน่วยงานต้นแบบมาปรับใช้ในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในตำบลบางขัน เช่น การจัดพื้นที่ การจัดทำป้ายความรู้ การจัดหมวดหมู่สมุนไพร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในท้องถิ่น ได้แนวทางในการนำสมุนไพรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เช่น ลูกประคบ น้ำมันนวด และผลิตภัณฑ์สมุนไพรอื่นๆ ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตในชุมชน

ด้านการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ การศึกษาดูงานช่วยให้ประชาชนเห็นแนวทางการต่อยอดองค์ความรู้ด้านสมุนไพรและการนวดเพื่อสุขภาพไปสู่การประกอบอาชีพเสริมหรือการสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน ภายใต้กฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางการดำเนินงานระหว่างประชาชน หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ด้านสมุนไพรและแพทย์แผนไทย

ด้านการสร้างแรงบันดาลใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน การได้เห็นตัวอย่างการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จจากสถานที่จริง ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเกิดความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูก อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในชุมชนมากขึ้น

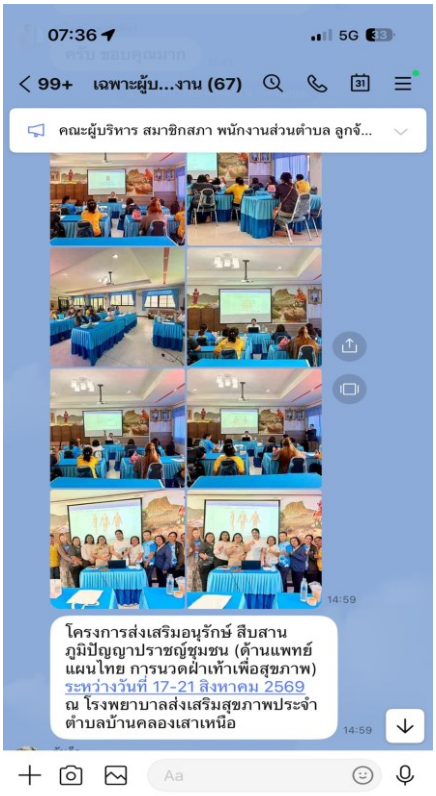
ด้านการพัฒนาโครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร สามารถนำองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ได้รับจากการศึกษาดูงานมาปรับใช้ในการพัฒนาสวนสมุนไพรของตำบลบางขันให้เป็น แหล่งเรียนรู้ด้านสมุนไพรและสุขภาพของชุมชน อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๙ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

เผยแพร่ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ เวปไซด์ ไลน์ของ อบต.บางขัน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ภาพที่ ๒ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

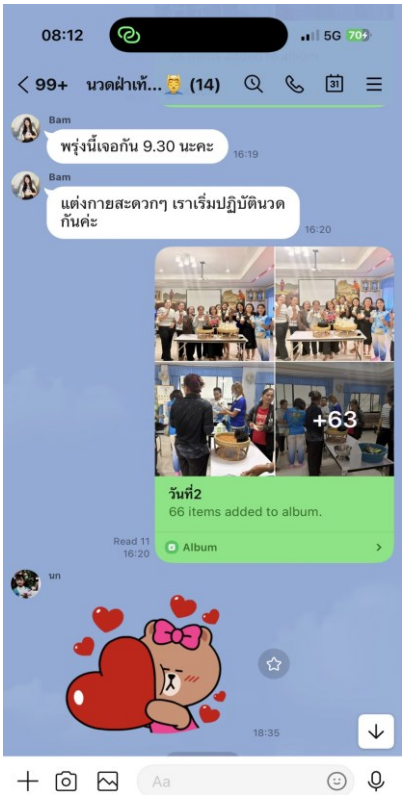

ภาพที่ ๒ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ (ต่อ)

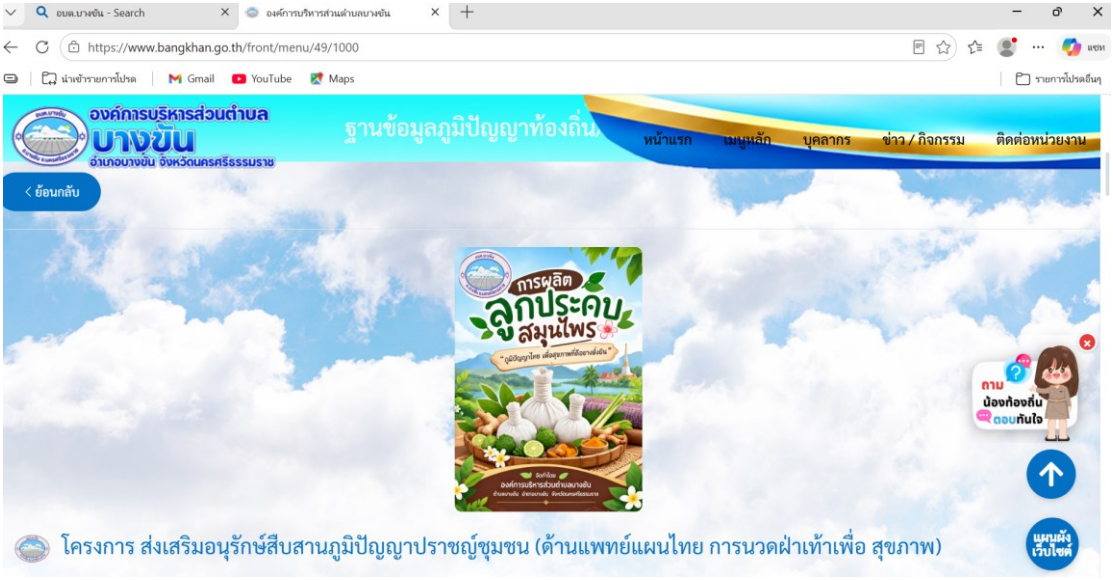

ภาพที่ ๒ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ (ต่อ)

ภาพที่ ๒ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ (ต่อ)

ภาคผนวก

แบบประเมินความพึงพอใจการจัดโครงการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาปราชญ์ชุมชน
(ด้านแพทย์แผนไทย การนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ)
ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙
ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเสาเหนือ
จัดโดย : องค์การบริหารส่วนตำบลบางขัน
****

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย✓หน้าข้อมูลส่วนตัวของท่าน

๑. เพศ ☐ชาย ☐หญิง

๒. อายุ ☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี ☐ ๒๐ - ๓๐ ปี ☐ ๓๑ - ๔๐ ปี
☐ ๔๑ - ๕๐ ปี ☐ ๕๐ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา ☐ประถมศึกษา ☐มัธยมต้นศึกษาต้น ☐มัธยมปลายศึกษาปลาย/เทียบเท่า
☐ปวส./อนุปริญญา ☐ปริญญาตรี ☐ปริญญาโท ☐อื่น ๆ.....

๔. อาชีพหลัก ☐เกษตรกร ☐รับจ้างทั่วไป ☐ค้าขาย ☐ธุรกิจส่วนตัว
☐พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐พนักงานเอกชน ☐รับราชการ
☐นักเรียน/นักศึกษา ☐อื่น ๆ.....

ส่วนที่ ๒ ระดับความพึงพอใจต่อการจัดโครงการฯ

ข้อ	รายการประเมิน	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	พอใช้ (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑.	กระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ					
	๑.๑ การประชาสัมพันธ์โครงการฯ					
	๑.๒ ความเหมาะสมของสถานที่					
	๑.๓ ความเหมาะสมของระยะเวลา					
	๑.๔ การจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรม					
๒.	การอำนวยความสะดวก					
	๒.๑ โสตทัศนูปกรณ์					
	๒.๒ เจ้าหน้าที่สนับสนุน					
	๒.๓ อาหาร เครื่องดื่มและสถานที่					
๓.	คุณภาพการให้บริการ/ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม					
	๓.๑ กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร					
	๓.๒ กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวด					
	๓.๓ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ					
	๓.๔ ท่านได้รับความรู้จากกิจกรรมอบรมหลักสูตรการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ๓๐ ชั่วโมง					
	๓.๕ ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้จาการอบรมมาใช้ในการประกอบอาชีพสร้างรายได้					
๔.	ความพึงพอใจของท่านต่อภาพรวมของโครงการฯ					

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

ภาพผนวกที่ ๒ การจัดทำ MOU ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม

ภาพผนวกที่ ๓ กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร

ภาพผนวกที่ ๓ กิจกรรมการผลิตลูกประคบสมุนไพร (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๔ กิจกรรมการผลิตน้ำมันนวดสมุนไพร

ภาพผนวกที่ ๕ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ

ภาพผนวกที่ ๕ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๕ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๕ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๕ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๕ กิจกรรมการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๖ กิจกรรมรับประกาศนียบัตรการเข้าร่วมอบรมกิจกรรม

ภาพผนวกที่ ๖ กิจกรรมรับประกาศนียบัตรการเข้าร่วมอบรมกิจกรรม (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๗ ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพร ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร

ภาพผนวกที่ ๘ การศึกษาดูงานจากโรงเรียนบ้านคลองเสาเหนือ

ภาพผนวกที่ ๘ การศึกษาดูงานจากโรงเรียนบ้านคลองเสาเหนือ (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๘ การศึกษาดูงานจากโรงเรียนบ้านคลองเสาเหนือ (ต่อ)

